

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто пост. ш. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем.
Рукописів не повертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ
Місячно 4-90 зол.
Чвертьріччя 12-00 „
Півріччя 24-00 „
Річно 48-00 „

ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці і Канаді, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол., Швейцарії 5 ш. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол. — Збірка адрес 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-28.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Бритійський урядовий реферат у справі Польщі й Галичини.

(Допис з Америки.)

Нью-Йорк, листопад 1932.

Ця стаття настільки зв'язана з Америкою, що оперта на матеріалі, зложені у ньюйорській придатній бібліотеці. Але тому, що тепер інтерес деяких чинників зосереджений на Галичині, варто і про цей матеріал згадати, оскільки ще не було про нього згадки в українській пресі. Це акти британської комісії на мирову конференцію в Парижі, видані в 1920 році накладом „Бюра Матеріалів Його Королівської Милості“ у Лондоні, а приготовані історичною Секцією британського міністерства закордонних справ під редакцією Г. В. Протерса як том VIII під заголовком „Польща, загальний історичний огляд“. А що Польща до війни була поділена на кілька займанщин, то й британський референт ішов після тих займанщин. І тому маємо окрему брошуру про „Російську Польщу“ (ч. 4), „Матеріалів до мисла“, „Пруську Польщу“ (ч. 5), „Австрійську Польщу“ (ч. 46). При „Російській Польщі“ є додана „Литва, Білорусь і Хелси“ у наголовку.

Оскільки мова про історію Польщі, то вона подана при обговорюванні „Російської Польщі“, але це не ціла історія, лише та її доба, яка могла послужити аргументом при есентуальній збудові польської держави. Отже історія закінчується від 1569 року і йде до 1815 р., а розділяється на такі періоди: „Польща в 16. столітті“, „Козацькі війни (отже не „бунти“) 1652—1668“ і „Зріст Росії, 1669—1772“. Автор цього реферату мабуть мав на цілі не лише представити вірно історію Польщі, але також дати мировій делегації і свої висновки, бо виходило там такі помічання, які владиво мали слугувати аргументом при збудові нової Польщі. Отже читаємо там напр. „Жигмонт III (1587—1622) піддержував римо-католицьку релігію не так з біготерії, як радше зі зрозуміння факту, що церква остала єдиною силою, яка могла спинити руйнівний напрям реформації і неадаптованість шляхти. Мабуть це був такий мотив скликання конгресу в Бересті (1596), який створив уніятську церкву в Галичині й на Україні“.

Переходячи до періоду козацьких воєн, референт зазначає на вступі: „У внутрішній політиці цей період є характеристичний зростом класу магнатів і їх систематичною експлуатацією України, а це втягнуло Польщу в козацькі війни“.

А вже найцікавіші замітки подає референт на вступі до останньої доби Польщі, де звертає увагу на такий вислів: „Нація, як цілість, була спроможна зрозуміти лекції з попередніх епох“, а опісля поміщує цілий розділ про причини упадку Польщі. І подає такі:

1. Політика Росії перешкождала Польщі у упорядкуванні своїх домашніх справ. 2. Агресивна політика Фридриха Великого позбавила Польщу її найбільш життєвих провінцій. 3. Злишком карпатських гір на півдні, а можливо, що й мочарів на сході й північному сході, які межі були стратегічно слабкі. Центральне положення Польщі виставляло її на рівночасні наїзди з різних сторін.

Щоб більше, Польща не була задоволена зі своїх етнографічних границь. Властива польській сфері впливів лежала на Шлеську, Померанії й Прусії з лицем, зверненим до Балтійського Моря. Замість сконцентрувати свою увагу тут, Польща поповнила подвійну помилку: з одного боку ослаблення своїх впливів у цій околиці, що прийняла залуку Бранденбургії із Східної Пруссії (1563), а через нещасну Любанську Умю з Литвою (1569). Цей крок приневолює Польщу вийти поза етнографічні границі й провадити експанзивну політику на південь і північний схід аж до Чорного Моря. Від тоді Польща була поділена межі інтереси: Балтійський і чорноморський. Це був за великий тягар для неї. І не вдалося засимілювати Русь

і Україну, або заселити ці краї польським населенням хоч настільки, щоби вилдержати натиск російський. Зате в колонізаційні змагання тут зменшили силу польського населення в корінній Польщі, а це знову принесло катастрофічний наслідок у торговельну й політичну історію цілої держави“.

Як четверту причину упадку Польщі подає референт неізоляризовану суспільність польську, а відтак каже, що „політичні засади були перелачасні й часто були ворожі для цілого напрямку сучасної теорії й практики... На ділі польська свобода була тождна зі сваволею“.

Згадуючи про поділи Польщі, референт дає від себе таку характеристичну замітку:

„Третій поділ Польщі зруйнував остаточно польську державу. Але, коли це сталося, збудилася між поляками національна свідомість, яка від тоді довела до національної солідарності, досі незнаної у польській історії, і вона стала характеристичною рисою в дальшій польській історії, без огляду, чи не було під владою Росії, Прусії чи Австрії“.

Переходячи до „Австрійської Польщі“, автор реферату дуже старанно обговорює українське питання в Галичині. Коли цей реферат читає українець, що хоч поверховно знає труднощі такої праці, то мимовіть мусить дивуватися, звідки англієць зібрав так скрупульозно всі подробиці про український рух в останніх десятиліттях, доводячи їх аж до вибуху війни. Статистика українців в Галичині не є подана за польськими джерелами, але оперта на правдивих

Не забудьте, що найдалше до дня 25. грудня п. р. мусите викупити свою будинкову полісу у

Т-ві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

на 1933 р., бо інакше обезпечення Ваших будинків перейде по закону в цілості до П. З. У. Б.

фактах, подаючи майже рівне число населення обох національностей. Згадує і про москвофілію, котрих називає „старо-русинами“, докладно вичислює українські осиги на полі економічній, культурній і політичній, згадує навіть про атентат на гр. Потоцького і побут Січинського в Америці, зовсім не закриває фактів польської господарки і виборчих надужит за часів Австрії, а згадує також і про намірене оснування українського університету. Кінчить реферат докладним вичисленням природних багатств Галичини.

Судячи по безсторонності референта й його старанням змаганнях представити український нарід в Галичині як зловні зрілу націю можна заключати, що референт хотів приготувати британську мирову делегацію на конференції призначити територіальної окремішності для Східної Галичини.

У вступним слові до цих матеріалів гол. редактор Г. В. Протерс каже, що „обов'язком історичної секції було приготувати для британської мирової делегації інформації в найпростішій формі про різні краї, з якими делегація могла би мати до діла. Історичні інформації скомпільовані дослідженнями письменниками, котрі, в переважній частині, віддавали свої услуги без ніякої винагороди“.

Д-р Семен Демидчук.

Хліборобські палати і наше хліборобство.

Ще в 1928 р. появилася розпорядок президента про т. зв. хліборобські палати („Закон про хліборобські палати“). Ці установи — це різ примусового хліборобського самоврядування. Їх завданням є організувати хліборобство на різних ділянках та дого репрезентувати, на зразок торговельно-промислових чи ремісничих палат. Обсяг ділянки хліборобських палат є дуже широкий, бо дає їм змогу організувати такі ділянки хліборобства як ведення хліборобських шкіл і курсів, організування позашкільної хліборобської освіти, організування рослинної і тваринної продукції, хліборобського досвідництва, кваліфікаційної розпалітків та насіння, організування хліборобського рахівництва і т. д. Але поза тим ці хліборобські палати, що по суті можуть виступати в усі ділянки хліборобського життя, можуть ще вести і працю над обслуговуванням поодиноких ділянок хліборобського життя свого району, а їх погляд є міроутятний для державних і самоуправних чинників.

Виходить, що хліборобські палати можуть робити всю ту працю, що й виконувати тепер добровільні хліборобські організації (господарські товариства), а крім цього мають ще права і компетенції самоуправної установи.

Хліборобські палати мають обіймати свою працю терен одного воєводства, а тільки у виняткових випадках можна цей терен зменшити або збільшити. Склад ради хліборобської палати такий: 1) радники з вибору вибирали на повітових зборах членів вишайш повітових і хліборобів, 2) радники вибрані добровільними хліборобськими організаціями і 3) радники призначувалися владою. Згідно з розпорядком з 1928 р. мало бути перших 3/5, других і третіх по 1/5 частині, а всіх разом 20—25 осіб. Вибори переводять старости, президенти затверджують міністр хліборобства, Рада вибирає ще управу, а позову працю виконувати бюро з директором на чолі. З цього виходить, що склад хліборобської палати буде зложений згідно з волею влади.

Досі були в Польщі тільки три хліборобські палати: в поланському і вомежеському воєвод-

стві, основані давньою німецькою владою і у Варшаві, створена „на пробу“. В інших воєводствах цих палат не було, бо не мали вони фінансових основ для свого існування. Аж ось 28. X. ц. р. появилася додатковий розпорядок президента про хліборобські палати, який визначив постійні приходи на їх працю, а саме так, що вони діставатимуть: 1) з прир. ґрунтового податку з даної округи та 2) 50 прир. впливів самоврядного воєводського податку до ґрунтового податку з даної округи. У зв'язку з цим пішли приготування до організації хліборобських палат у цілій Польщі, а зокрема теж і на наших землях. Бо є вже гроші на їх організацію і працю. У нас ця справа є дуже актуальна, бо факти не дають на себе довго чекати.

Хліборобські палати — це не тільки польські установи. Їх вони майже в усіх європейських державах. Ще далеко до війни повставали вони в Німеччині (перша основана в р. 1894) і там найкраще розвинулися, охоплюючи чимраз ширший обсяг праці. Цим німецьким хліборобським палатам треба приписати швидкий розвиток німецького хліборобства, яке адало зааменило іспит підчас війни, годуючи і ярал і армію та вдержувати при цьому цупко всю хліборобську продукцію на високому рівні. В інших краях хліборобські палати є новішої дати: у Франції є до сі 78 палат, основаних шойно перед 5-ти роками в Австрії організовані вони шойно від 1922 р. в Бельгії від 1924 р. на Малийщині, в Югославії, Еспанії, Болгарії, Естонії і Литві повстали вони шойно в останніх роках. Не можна поминути того важного моменту, що держава влада чим найкращий вплив на хліборобство саме через таку установу, а тому, що в останніх роках відко намагання влади в усіх державах до впливу туди на ділянку хліборобства, то перетворили цим треба пояснити сильний розвиток хліборобських палат. Хліборобські палати роблять переважно і ту роботу, що й мають у своїй програмі добровільні хліборобські організації. І тільки від коли тих, в яких руках є провід хліборобських палат (у нас в них випадку — влади) залежить, чи залатити

ся ще що до роботи господарським товариствам. Приклад Німеччини вказує на те, що навіть при ступуванні хліборобських палат і при дуже сильнім їх розвитку — можуть існувати і працювати також добровільні хліборобські організації. Там праця цих двох чинників, призначених для араці над простом хліборобства, взаємно себе доповнює. Інший приклад — Литва — вказує знову на те, що хліборобська палата (там є тільки одна на цілу державу) переняла на себе всі завдання добровільних хліборобських товариств.

Вирішав питання, як було би це в нас? Польські хліборобські кола стверджують, що провідні державні чинники не змогли через уніфікацію і звідання праці польських хліборобських організацій довести до того, щоби все шло по одному пляні. Тому хочуть через хліборобські палати досягнути одноцілість у праці над розвитком хліборобства, а через те також мати повний вплив і на цю діяльність життя.

Як воно буде на нашому терені — годі передбачити, але можна додумуватись. Близько нашою установою, яка вийде через своїх делегатів до хліборобської палати у Львові (для цілої Сх. Галичини) є „Сільський Господар“ зі своїми філіями. Якою великою чисельно, буде участь цієї установи в тій хліборобській палаті, досі невідомо. Та якби воно не було — ця палата матиме великий вплив на те, що вона залишить нам до роботи. Бо і в цій діяльності, а ще більше можуть бути чималі обмеження. Тому ми чекаємо на цю нову установу, що її утримувати будуть податки нашого села, — з питанням: наскільки перемаже і тут етатизм над принципом добровільної суспільної організації хліборобів. Бо наш шлях мусить іти по цій останній формі організації, як найдоцільнішій для нас і для всякого адекватного поступу у хліборобстві.

Инж. Е. Храпливий.

Манджурська справа перед Союзом Народів.

Надзвичайна сесія Союзу Народів, яка займається справою манджурського конфлікту, не заповидається ні успішно ні коротко. Виявляється, що Женева надається дуже добре до переговорів та підготовки, але дуже мало до кінкретного вирішення справ. Інтернаціональний апарат, дипломатичний та пресовий уряджено тут, як ніде в світі, тому для тих, що розуміються на політичній пропаганді, відкрито тут широке поле до попису. Обидві сторони, як японська так і китайська використовують це в повній мірі, як на Раді Союзу Народів, так і на женецькому ґрунті взагалі. Перші заклади Раді Союзу виповнив цілком словесний диспут між Матсуока та д-ром Велінгтон Ку. Коли китайський представник спирається головним чином на справоздання комісії Літона, на інтернаціональні рішення відносно неподільності Китаю та правний бік справи загалом, то представник Японії звертає головну увагу на дійсні відносини, пануючі на Далекому Сході. Симпатії швейцарської преси цілком на боці Китаю, деяке невдоволення викликала японська делегація і в колах Союзу Народів, виступивши проти компетенції комісії Літона. Японцям закидають також, що вони всіма засобами стараються затягати дослідження манджурської справи. Дня 28. листопада має відбутися асамблея Союзу Народів, після чого цілій справі загрожує небезпека перейти до комісії.

Погляди як японської так і китайської сторони на манджурську справу достатньо з'ясовані перед Союзом Народів, та й поза тим загально відомі. Інтересною прикметою японської аргументації була тут відсутність вказівок та потреби боронити Манджурію та її цілий Китай проти Радянщини, якими ще доне-

давна дуже охоче користувалися японські політики та преса. Взагалі можна гадати, що справа Манджурії буде розв'язана не в Женеві.

У цьому відношенні цікаве є інтерв'ю кореспондента „Журналь де Женев“ з японським міністром війни, генералом Аракі, в якому цей зажадав від європейських держав такої поваги до азійської культури, яку азійські народи мають до європейської. Що мова тут не про саму культуру — річ зрозуміла. Від Союзу Народів Аракі чекає, що він також буде числитися з реальними відносинами на Далекому Сході, як це робить у Європі. „Держави, з якими Японія має провадити переговори, є Росія, Китай і Сполучені Держави. Але Росія і Сполучені Держави не є членами Союзу Народів, а в Китаю панує хаос...“ Щодо Росії зокрема, то він особисто підтримує активну політику супроти неї, оскільки вона не відмовиться від комунізму. Він гадає, що Союз Народів мав би краще погляди про стан річей, колиб він не надавав такого великого значіння самим лише договорам а знявся би глибшим дослідженням російсько-японських відносин в Азії... Можна мати сумнів відносно готовності уряду Сполучених Держав провадити переговори з самими лише трьома контрагентами на Далекому Сході, хоч би з огляду на інші держави, що підписали трактат про неподільність Китаю. Можна також думати, що більшовики почували би себе дуже неприємно, опинившись між двома великими державами, з яких кожна може в разі потреби знищити їх, а разом можуть дуже добре порозумітися на кошт Радянщини.

Але тим часом нема навіть конкретного проекту впорядкування манджурських відносин, бо навіть китайська делегація, на загальне одушевлення справозданням Літона, ставить досить зм'якно до його пляну політичного впорядкування відносин у Манджурії. (Укр. Бюро в Женеві).

Комісар пос. Бачиньскі продає церкву СС. Василянок ОО. Домініканам.

Довідуємося, що церква СС. Василянок при вул. Зиблікевича у Львові знаходиться у небезпеці переходу в руки польського клиру. Власником цієї церкви є „Народний Дім“. Його комісар, посол Міхал Бачиньскі, рятуючи фінансову ситуацію „Н. Дому“, гадає продати церкву. Спершу йшли переговори з архієп. Телодоровічем, але тепер найповажнішим претен-

дентом є оо. Домінікани і вони, як відомо, є найбагатішим монашим орденом у Польщі.

Українська прилюдна опінія напевне зустріне цю вістку з найбільшим схвилюванням. Не можна навіть уявити собі, щоби ми втратили єдину церкву у стрийській ділянці і традицією освячений храм! Нетерпляче ждемо вияснення цієї справи.

Вуличні авантюри.

Напади на жидів і биття шиб у крамничках.

Весь понеділок продовжувались у Львові антисемітські виступи польської студентської молоді, при чому саме від полудня до вечора приймали вони найширші розміри. Йшли вони в двох напрямках: зацілювати й нападати прохажив жидів та бити вікна у жидівських крамничках. Очевидно, що витворило воно нестерпну атмосферу у цілому місті, серед якої мабуть найкраще почувало себе всяке шумовиння з переміст, яке у таких історіях завжди найбільш заінтересоване, хоч воно найбільш байдуже супроти всяких ідейних, політичних а навіть расових чи національних мотивів демократії. До полудня жидівські крамнички здебільша торгували ще при напів засуєних рулетках, однак пополуножні майже всі цілком позачинувались.

Почалося від викидання силоміць жидівських студентів з високих шкіл. До університету, як про це вже ми писали, студенти-жиди не прийшли. Найгірше було у високій торговельній школі. Підчас викладів вдерлися туди студенти з ветеринарної академії і жидів не лише викинули зі салі, але побили до крові. Подібна історія гралася на політехніці, де поаяки й жиди слухали спершу спокійно викладів, поки група студентів алопа тої високої школи не вдерлася туди й не викликала авантюри. Десять студентів з торгов. школи мусіло забрати ритунове поговілля. Взагалі каретки поговілля появлялись до пізнього вечора в різних частинах міста.

Напастували прохажив, які своїм лицем видались „підозрілими“, били вікна на вулицях Городицькій, Пекарській, Шептицьких, Колерника, Личаківській, Боїмів, Ринку, Миколая, Сенатор-

ській і інших. На вулиці Боїмів вибили вікна в ювілярській крамничці Перельмана (чеська біжутерія), спричиняючи шкоди у крамі на 1200 зол. На вул. Фредра побили до крові одну жінку, яка саме висіла з трамваю. У салі Косцюшка (б. Єзуїтському) важко побили урядовця Розенштока, який стріляв зі „страшака“. Цікаво, що серед побитих є кількох жидівських лікарів. Поважно потерпів теж б. посол д-р Інзлер. Цікаво, що вікна вибили також — президентові Дряновському.

Інтервенції у воевідстві й міністерстві.

У вечірніх понеділкових годинах інтервеніювала у воеводи делегація, у склад якої входили однаково сіоністичні, що й санаційні жидівські послани та представники рабинату. У міністра Перацького інтервеніював двократно пос. Розмарин, жадаючи рішучих заходів, які повернулиб мешканцям Львова спокій і безпеку життя та майна. Управа жидівської громади оголосила протест. З свого боку кілька польських військових організацій („Зайонзек Офіцерув Резерви“, „Зайонзек леґіоністів“, „Зайонзек інвалідів“ і т. д.) оголосили спільну відозву з покликом до спокою.

Конференція у гор. старости.

У городському старостві відбулася конференція представників урядових чинників безпеки зі староства й воевідства, університетського ректорату та польських студентів. Ректор о. Герстман звернувся з покликом до студентів апинити на своїх товаришів, щоби припинили експеси та не наражували себе на репресії. Представники студентства обцяли це зробити, але неспокій трівав ще до пізнього вечора. Ректор звернув теж увагу, що саме в обачню доваги смерті студента Гродковського його товариші повинні зберігти достойну поведінку.

Про ту конференцію появляса комунікат ПАТ-а; крім того про вчорашні події інформували два офіційні комунікати та півофіційні відомості агенції „Вексуд“.

Спалили трибуну на грині „Гасмонеї“.

Близь 9-ти годин вечора вибухла пожежа на тавбенах „Гасмонеї“ в Ковачичах. Пожежа роз-

почалась відразу в кількох місцях, так, що факт аумсного підпалу не підпадає сумніви. Характеристичним моментом серед рятункової акції було те, що зайняту там пожежну сторожу якіс люди фальшиво аярмували про інші пожежі у віддалених частинах міста. Трибуна згоріла до ґрунту.

Засоби безпеки.

Як ми вже вчора повідомляли, ректорати всіх вищих шкіл у Львові припинили в понеділок виклади аж до відклинку. Наперед перервано й припинено виклади у Вищій Торговельній Школі при вул. Бурларда, опісля ректор політехніки д-р Іллісер рішився зробити те саме. В полудне, наслідком авантур в університеті і біля університетського будинку, припинив усі виклади ректор о. Герстман. Те саме зробив ректорат ветеринарії. Ректорати, як каже комунікат агенції „Вексуд“, були заскочені студентськими експесами; тому, що справді не було ніякої льогічної підстави й причини до якоїнебудь демонстрації.

З другого боку поліція зажадала телефонічно допомоги. На доручення міністерства внутрішніх справ приїхало до Львова 200 поліціянтів з поліційної школи у Мостах Великих. Вони звертали на себе увагу своїми сталевими шоломами.

Доразовий суд?

Поліційна і судова влада вела цілу ніч слідство в справі бійки і вбивства на вул. Шайнохи. Всіх 4-ох арештованих, — Капа, Келера, Шмерого і Туного, — відставили вже до окружного суду до розпорядження прокуратури. Слідство веде прок. Турнелъ, який буцім то гадає поставити внесок на ведення справи перед доразовим судом. На рукаві та черевиках одного з арештованих найшли сліди крові. Тому при секції тіла вбитого Гродковського рішено перевести аналізу крові. Досі ніхто з арештованих не признається, що це він штовхнув ножем Гродковського.

Голоси преси.

Дуже влучно й розумно підходить до цілої справи „Газета Поранна“, яка у вступній статті „Суй воно?“ апевняє, що цілі демонстрації й експеси є одним великим непорозумінням.

Адже все, що діється, має якусь причину і повинно мати якусь ціль. Тут причина найшлася у площині вправді трагічного випадку, але такого, що по своїй природі належить до кримінальної хроніки...

У моменті вуличної перепалки одні не були репрезентантами академічної корпорації другі репрезентували хіба лише авантюристичних вагабундів. Деж тут причина до збірної реакції? Якщо кожна драма, якої жертвою у пав би студент, мала би викликувати таку реакцію, тоді хіба після кожної бійки з замаршнівським різном молодь мусілаб улажувати хрестоносні походи проти цілої азам-

ПРИ ШКІЛЬНОМУ ПЛЕБІСЦИТІ не обмежуватися на внесення шкільних декларацій за українською мовою навчання тільки за 40 літей, але доложити всіх старань, щоби такі декларації внесли всі українські батьки зглядно матері або опікуни за всі діти, що на 1. вересня 1933 р. будуть в шкільному віці (від 7—14 року) без огляду на це, чи вони ходять до школи чи ні.

Сьогодні думка про автономію Бретані в
неодінім Парижі викликає лише іронічну ус-
мішку, якщо не гомебричний ретів. Так само перет-
вором вершин прокури Глобалістів ірландськом
Гом Руані аустеріа в Ньюдолі тільки іроніч-
на вигук. Більше ніж можливо, що у 2032-р.

Ревматизм

і ті, що терплять на нервові болі

повинні у власнім інтересі випробувати таблетки Тогаль. Тогаль витісняє болі. Нешкідливий для серця, шлунка та інших органів. Попробуйте і переконаєтесь самі, але жадайте у власній інтересі тільки оригінальних таблеток Тогаль. 830 Дістанете у всіх апіках.

Львівському жіноцтву під розвагу.

У житті львівського жіноцтва можна завважити одну прикрасу аномалії: воно слабо цікавиться організованим життям, мало уваги звертає на певні проблеми дня, надто затиснується у кружку своїх рідних та знайомих і надто мало виявляє себе як творча сила! І все це тоді, коли пролунали феміністичні кличі, коли жінка виводилася з пересуду про свою „вижність“ та коли вона може й повинна займати чільні та відповідальні становища серед свого громадянства! Треба признати, що й між львівським жіноцтвом є творчі одиниці, до краю перетяжені суспільними обов'язками, які своє завдання — жінки-громадянки — зрозуміли як слід. Однак це тільки благородні винятки, які підтверджують сумне правило.

Яка причина такої інертності? Чи львівські жінки мають стільки занять дома, що нікуди їм займатися громадянською роботою? Аж жінки з провінції мають крім хати ще й господарку і це не здержує їх від виконання суспільних обов'язків! Чи може львівські жінки мають слабші кваліфікації до цього роду праці? І не ні, бо львівське жіноцтво переважно більше освітлене й має змогу відвідувати всілякі курси, вислухувати відкриті та закриті лекції, читати лекції! Чи може — це жак! — неспівідповідності активної участі жіноцтва в громадянському житті? Не агає собі справи, як багато рук треба до праці! На всіх ділянках! На кожній ступіні! У середмісті, на периферіях і в цілому повіті!

У місті по шпиталях лежить тьма-тьмечка наших людей, що бажать вже не їти, але прихильного рідного слова, що за молитвенних рук цілють! А через радіо чують такі голоси докторів: „Хворі в шпиталю пропонують кесоні, щоб їх не морозило, їдять сон панів українців?“ — Приємно?

По передмістях молоді наслідують до „стишеля“ й дезаціоналізуються, або виховуються серед підмісних шумовиння й дегенерують, а охочих до санування цього жахливого стану нема!

Надходить зима. Тисячі безробітних остаються без куска хліба й без теплого кутка. Поліція старається вже завадити, щоб заснувати як-

себо у 500 роковини Франко-бретонської унії політичне відношення між Бретанією та Францією буде подібне до теперішнього між Ірландією та Англією, що в кожнім разі Парижві тоді доведеться рахуватися з фактом існування бретонського народу, як політичної нації. Чим скорше це зрозуміє Франція, тим краще й швидше для обох сторін буде полагоження бретонського питання.

Бретонці — кремезний нарід, з незвіданим сребром. Їхні барди добре характеризували цю його владу, співачки про нього: „Ні во Бретонед — туд калед“ — „Ми бретонці — тверде плем'я“. Коли влада Людовика XIV масово декорувала бретонські дуби повиселеними бретонськими повстанцями, залита кров'ю Бретанія гордо відповіла їм своїм боевим гаслом: „Кентох мервет егет матарет“, себо „Квація вмерти, ніж бути безчестним зрадянком“. Там у Бретанії, особливо у долині й серед селянських й мас. жевріє ще й доі під намулом паризького бюрократизму цей галіційний національний захват бретонського народу.

Гаслом Молоді Бретанії, що у визвольній боротьбі Ірландії, Польщі. Чехії поклали вразити для свого національного активізму, є „Брейз на вірші“, тобто „Бретанія не хоче й не може замирити“.

Коли повелюваний нарід прийшов до такої відносності свого національного буття, то нема вже сили, яка могла зупинити його на шляху до національного самозначення, бо народи вже не аспілюються, а нависають і держави скорше чи пізніше мусять капітулювати перед їхніми визвольними прагненнями. Близько вільна також Бретанія. У межах чи поза межами Франції, не віддаватиме головно під розуму або перому національного централістичного менталізму.

Почат. 20. IX. 1932

найбільше „гербацарень“, де можна зайти, погрітися й випити склянку чаю. Чи не слід би нашому жіноцтву подумати над чимось подібним?

Львівський повіт майже неорганізований! Не їдяться на села ні з рефератом, ні з викладом ні з добрим словом! Чи маємо ждати аж чужинці це зробить? А хто ж як не львівське жіноцтво має організувати жіноцтво повіту? Від кого мають селянки навчитися організованого життя, засад кооперативу, і національної свідомості, як не від міських сестер?

Філія Союзу Українок у Львові, яка саме й повстала в цілі зорганізувати жіноцтво міста й повіту Львова — зайалася вже в першому році свого існування до інтензивної, систематичної праці в цьому напрямі. Заходом філії відбулася вже організаційна та господарська анкета та кілька поїлок у повіт. Це дало змогу віділові орієнтуватися в праці, яку маєтись виконати. У цілому ряді „ширших сходів“, які філія С. У. скликаватиме — буде являти підсумки праці вже пройшової, та проекти наміченої праці на майбутнє. Однак, щоб ці проекти можна було перевести в життя — треба, щоб кожна жінка, якій добро нації не в байдуже, зацікавилася тією справою. Треба, щоб жіноцтво великого Львова взяло грімальну участь у цій праці.

Тому нехай не бракує ні одної свідомої жінки на чергових „ширших сходинах“ (1. XII в год. 5. веч). Нехай не задержить ні одної жінки в хаті ні прання, ні вихід служниці! Раз треба собі сказати, що для великих справ, — варто посвятити малі! Нехай українські жінки не дозволять, щоб їх вважали „дичками“, бо нас — недержавну націю — не стати на те! Нехай привіта українських жінок не фігурують лише в забавових комітетах, але нехай залишаться в історії культурно-освітнього руху!

Виділ Філії Союзу Українок у Львові прохав львівське жіноцтво прийти на „ширші сходи“ дня 1. XII в год. 5. веч. Підвела 7. На програму аложаться звіти та наряди над принесенням помічч хворим та безробітним, і інші актуальні й певні справи.

ФІЛІЯ СОЮЗУ УКРАІНОК
НА МІСТО ЛЬВІВ І ПОВІТ.

ГУВЕР ГОДИТЬСЯ?

Зачувати, що Гувер годиться відложити Англії платність 30 мільйонів, а зажадає тепер лише 65 мільйонів.

СТРАЙК МАДЯРСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

Мадярські студенти націоналісти уладили 2-годинний страйк у вищих школах і зажадали обмежити число жителів до 5 проц.

НЕ ХОЧУТЬ ТРОЦЬКОГО

Норвеське м-ство справедливості відмовилося дати Троцькому візю.

БУНТ ВІЗНИІ.

У в'язниці Ютар (Зл. Держави) збунтувалися в'язні. Було кілька ранених.

РОСТІНГОВІ ПРОДОВЖИЛИ МАНДАТ

Рада Ліги Націй продовжила мандат Ростага, як високого комісара Даніїгу до 1. лютого 1933 р.

Шкільний плебісцит.

Анкета в Стрию у справі шкільного плебісциту відбулася 20. листопада п. р. при участі 110 осіб. Анкету отворив голова Кружка „Р. Ш.“ о. Височанський, який після того в приступний спосіб пояснив плебісцитові закон і виконний розпорядок до нього. Після реферату відбулася оживлена дискусія, після чого анкетно Повітовий Плебісцитовий Комітет з 14 осіб для технічного перепитання шкільного плебісциту в Стрийщині і Скільщині, яку адміністративно прилучено до староства у Стрию.

Анкету анкетив а. д. р. Гарасимів записав до своїх записок. На плебісцитовий фронт — Стрийський.

ПРОЦЕС БУВШ. ПОСЛА ТАРАШКЕВИЧА.

У Вильні почалася розправа проти бувшого білоруського посла і члена Білоруської Громади Тарашкевича.

Підписані Каси Ошадности повідомляють, що в зв'язку з обниженням дисконтної стопи Польського Банку, ухвалили обнизити обов'язуючу до тепер процентову стопу від вкладів золотих із 7% на 6% у відношенні річних, а то для вкладів нових з днем 1-го грудня 1932 р. для вкладів давних від 1. січня 1933 р. або у речинці передбаченій у статуті.

Рівночасно з днем 1-го січня 1933 р. обниження опроцентування векселевих позичок на 9% п. а. і позичок гіпотечних на 8% п. а.

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОШАДНОСТИ
у Львові, вул. Валова 7—9.

ВІДДІЛ I. вул. Городенська ч. 60.

ВІДДІЛ II. вул. Жовківська ч. 75.

ГАЛІЦІЙСЬКА КАСА ОШАДНОСТИ
у Львові, вул. Ягайлонська ч. 1.

НОВИНКИ

— Позір Скільщина! Виділ філії Т-ва „Просвіти“ у Сколім повідомляє членів філії і читальні скільської округи, що загальні збори філії відбудуться в четвер дня 8. грудня 1932 р. в салі укр. захисту в Сколім в год. 10. рано. Перед загальними зборами в год. 9. буде відправлена Служба Божя і панахида за членів „Просвіти“ у перохіальній церкві. Право участі в загальних зборах філії мають усі дійсні члени Головного Т-ва в районі філії і відпоручники читальні (на кожних 50 членів один відпоручник). Після загальних зборів філії „Просвіти“ того самого дня в тій самій салі захисту в 12. год. вполудне відбудуться загальні збори відновленої філії Т-ва „Сільський Господар“ в Сколім, на які прибуде також, відпоручник Головного Т-ва з Львова, з рефератом на біжучі господарські справи. — Вечором в год. 7. у салі Сокола відбудеться улаштований філією „Просвіти“ концерт при ласкавій співучасті д-ра Василя Тишяка. З огляду на те, що дохід з концерту призначений на відновлення філії „Просвіти“, громадянство повинно взяти якнайчисленнішу участь у концерті. Ціни на концерт якнайдоступніші.

— До відома заточенців в околиці Ряшева. На загальних зборах читальні „Просвіти“ у Ряшеві рішили відновити діяльність читальні і з тією метою винаймали пригожу на сходинок домівку при вул. Гетьмана Замойського ч. 5. Для оживлення товариського життя будуть відбуватися відкриті. Перший відкрит 26. листопада на тему: „Слово о полку Ігоревім“, мав проф. д-р Микола Пушкар.

— Українка. У варшавським „Курері Поранім“ з дня 29. листопада нахолодимо великий фейлетон про Мазепу п. з. „Король українських степів“ пера М. Ковалевського.

— Щедрий дар на будову бурси. Дістаємо таку подяку, з проханням помістити її на сторінках нашого часопису: Члени кружка „Рідної Школи“ в Снятині і представники громад з повіту зібрані дня 6. листопада на нараді в справі будови бурси для вбогої української шкільної молоді в Снятині складають отримані Іх Експелеції Кир Григорієви, своєму Владисі, сердечну прилюдну подяку за дарунок кружковій прегарній площі під будову бурси. — Старшина кружка „Рідної Школи“ о. Я. Проць, голова.

— Перша галицька шовкова матерія. У вчорашній новинці під цим заголовком трапився нашому новинареві прикий „ляпсус“. П. І. Филіпчук, ревний пропагатор шовківництва, є не парадним учителем, а емеритованим учителем семінарії.

— Два професійні зїзди у Кракові. Цими днями радили у Кракові два польські професійні зїзди робітників пера і мистців-платистів. Робітничі пера вели дискусію головно над поліпшенням їхнього матеріального стану, над допомогою уряду для письменників і ролю т. зв. Фонду Національної Культури. На черзі дня була теж справа створення Академії Польської Літератури, яка віддавна є темою гострої виміни думок. Зїзд мистців-платистів мав 81 осіб що були представниками 38 гуртів і союзів. Зїзд висловив побажання, щоб сойм створив Академію мистців як провідну інституцію у справах опіки над усіми родами мистецтва і щоб при міністерстві була окрема мистецька комісія. Мистці з огляду на своє важке матеріальне становище рішили організувати вистави на провінції, щоб зменшити продаж своїх творів.

ГЕН. ШЛЯХЕР НЕ КАНДИДУЄ

БЕРЛІН 29. XI. ПАТ. Передбачувана на нині конференція між Шляхером і Штрассером не відбулася, бо представники нац. соціалістів на приклав Гітлера відкинули запрошення на конференцію. Тому то, як повідомляє бюро Конті, мін. Шляхер рішився аргументувати кандидатуру на канцлера. Так положення вернулося до статус-кво у мін. суботу, коли сподівалися поверну Папена.

Бюро Конті стверджує, що кабінет мав збиратися на вранці, а про вислід їх поліформувати прес. Гінденбурга. Постанови прес. Гінденбурга з'являються вчором. Нема сумніву, що треба нахвуватися з великими змінами в дотеперішньому Папенівському кабінеті. Та це не усуне труднощів, на які натрапить новий уряд, коли стане перед парламентом. Новий Папенів кабінет, що матиме спеціальні повноваження, займе супроти рейхстагу пасивне становище.

У політичних колах кажуть, що міністра внутрішніх справ Галля заступить дотеперішній комісар Прусії д-р Брайт.

ВІДЗВА ГІНДЕНБУРГА ДО НАРОДУ.

У вчорашньому іменуванні нового уряду прес. Гінденбург звертається до німецького народу з проханням, в якій білве піддержувати програму Папенівського уряду підчас тяжкої зими.

БЕЗ ГІТЛЕРА НЕМА КАБІНЕТУ.

БЕРЛІН, 29. XI. ПАТ. Гітлерівський „Фелькнер Беобахтер“ у передовиці виступає проти проклятого кабінету Шляхера та заявляє, що нац. соціалісти не згодяться на створення кабінету, якого головою не був би Гітлер.

— Ученики середніх шкіл по 20. год. мусять бути дома. У зв'язку з неспокоєм у Львові кураторія шкільної округи видала розпорядок, яким заборонила ученикам середніх шкіл бути на вулицях міста по 20 год. веч. Учеників, що не будуть приновлюватися до розпорядку, шкільна влада каратиме.

— Чоловік у касі. Богатий лодзький купець Козловський захорів був так тяжко, що його могла врятувати лише трансфузія крові. Пів літри крові за 100 зол. згодився дати Козловському шпитальний товариш 27-літній Блашевський. Коли оба здорові кинули шпиталь Козловський виробив іще Блашевському посаду. Різ Козловський вернув додому та застав хату зрубану, з кабінету чути було якийсь шелест, якого не було видно. Купець-приказав шлюсера. Коли шлюсер отворив касу, Козловський вийшов там свого... спасителя Блашевського. Він приловлений на крадіжці, сам замкнувся в касі. Суд засудив Блашевського на 8 місяців арешту.

— Польський робітник убив француза. У французькому селі Ленс емігрант Ант. Цводзінський напав на хату лісового сторожа Діклемортієра. Застав лише Діклемортієрову жінку. Коли надійшов сторож, бандит утік. Діклемортієр вийшов за Цводзінським і хотів його виліткувати, цей добув револьвер і вистрілом у голову убив Діклемортієра. Після вбивства Цводзінський скрився у своїх спільників Новаків. До поліції, що прийшла тут, віддав бандит відкачаність стрілів. Ранений двома кудами піддався. При операції наклали в його тілі третю кулю, яку бандит мав там уже віддавши.

— Нема миротворців. Комітет нагороди Нобеля рішив, що краще не признавати цього року нікому премії за мирову діяльність. У до-9, коли стільки держав і урядів збирає конференції над замиренням, „за багато є званих, за мало призваних“.

— Листи славного письменника. Гергарт Гавтман хотів справити собі на своє 70-ліття нове вібрини. З місяця свого побуту Агентадорф він не прийшов. Гавтман гнівний написав йому до берлінського готелю на означений день. Крайче не прийшов. Гавтман гнівний написав йому останній лист г. зв. пневматичною поштою. На це лист він таку відповів: „Я продав Ваш перший лист одному із Ваших захоплених читачів на 20 марок. За другий листав я вже 35 марок. Тому не дайтесь, що чекаю з тугою на третій лист, бо тоді разом зберу вже таку суму, що змогу зробити Вам убрания на дуже доступних умовах“. Третій лист казав написати Гавтману свій секретарі на машині.

— Європа під впливом муринів. Відомий німецький журналіст Бенедек, що живе постійно у Парижі мав розмову із найславнішим сучасним муринським співаком Павлом Робесонем. Цей співак — д-р прав і почесний доктор колузького університету, людина небуденної інтелігенції. Він звертає увагу на дилу рису сучасної європейської культури, що вся вона нині під впливом муринів. Це торкається не тільки захоплення муринською оркестрою і танцями, що стають шораз більші муринські.

Студентські неспокої у Львові.

У вчорашньому студентським неспокоєм у Львові поліція в понеділок уночі вийшла ліквідувати комуністичні ячєвни, що підчас лекцій оживили протидержавну агітацію. Загалом арештували 50 комуністів.

Рятункова станція інтервенції вийшла у 64 випадках, а вчора у 82 випадках. Всіх арештованих учасників ексцесів покарали адміністрацією.

У понеділок вчором поліція одержала приказ конфіскувати у прохочих палиці. До кількох годин відібрали поліцей 900 палиць. На вулиці Леґіонів біля кіна „Касіно“, коли поліцей хотів відібрати одному студенту палицю, яку він сховав під плащ, той вийшов сілну петарду. Гук петарди викликав переполох серед прохочих. Поліцей арештував посереднього винуватка події.

Поліція арештувала підчас ексцесів Маркуса Шранца, бляхара та вийшла при цьому шило довше на 30 см. Шранцові загинають, що він поранив студ. Бама, який лікується в шпиталі.

У вчорашньому після похорону Гродковського на вулиці Коперника прийшло до нових випадків, які положення ускладнили. Від полудня усі крамничі зачинені. В цій справі має по'явитися офіц. комунікат, якого в хвилині віддачі до друку числа ще не маємо.

ВІСЛІД ВИБОРІВ У БЕЛЬГІ.

БРЮСЕЛЬ, 29. 11. ПАТ. Офіційні вислїди виборів такі: католики здобули 79 мандатів, ліберали 24, соціалісти 73, фрондисти 8, комуністи 3.

навіть тоді, коли вони чисто єспанського походження. Вже малярство й література починають теж проявляти великий вплив муринської психіки. Те, що є суттєвою ознакою муринської психології знаходить свій вислід у ритміці. Ритм великих американських міст це вплив муринської крові. Такі творчі-маляри як Пікассо та Матіс, малярі Равель і Барток, мають усі ознаки муринського мистецтва. Але Європа йде за муринями не тільки у мистецтві; навіть головні напрямки її світогляду нагадують світогляд муринський. Робесон називає муринів одним із найздоровіших расових елементів і сам не вважає себе муринським патріотом. На всякий випадок ці його погляди не є великим компліментом для нас.

— Ріжні вістки. У зв'язку із заворушеннями у Женеві, що довели до кривавих сцен, уряд вислав ріжних небажаних чужинців із Швейцарії.

— В Америці вже почалися морози: були випадки, що деякі безробітні позамерзли; добродійні товариства вже тепер розділяють всі свої власні місця у захистах; хто може із бідних утікає на південь. — У православним соборі Могилева відчинили протирелігійний музей для безбоязничної пропаганди на Білорусі. — Від 1. січня 1933 р. буде сильно обмежений вїзд до Аргентини. — Комуністична молодь дістала офіційну заборону банитися у „Лойо“, бо не капіталістична збівка, що характеризує бездумність європейської культури. — Французька фабрика криїс Парм у міста Сент-Етієн уже від року постачає машини криїс найновішої системи ріжним країнам: Італії, СРСР, Туреччині, Болгарії та Румунії; сама французька армія доєє же їх не вживає, задовольняючись старими системами.

ПРИ ТЕРПІННЯХ НИРОК, недугах мочових і дозінного вітанка кишок, натуральнісіркі вода „Fraciscus-Jozef“ злагідніє й усуває наслідки при муриноживанні. Дозагіднає в аптеках і дрогеріях.

— Торгівля медалями. Мадарський уряд видав у 1930 р. пам'яткову ювенну медаль. Тепер він прийшов до висновку, що таку медаль можуть діставати не тільки маляри, але й австрійці та німці, що брали участь у війні. У Берліні найшовся полковник, що дістав офіційне уповноваження в Буденшту роздавати такі відзнаки велим колишнім учасникам великої війни, які проложать посвідку, що фактично були на війні або були „хорообрі“. Дістати можуть медаль: цивільні із ваїлалю. До цього великого жєсту мадарського уряду слід додати тільки таку малу інформацію: за дотичну медалью кошини воїни до фельдфебля мусять виплатити три марок, кошині старшина шість марок, а цивільні двацять марок. Бракує нам тільки вістки, скільки коштує вироб кожної штуки такої медаль.

— Скільки є радіослухачів у світі. Міжнародна Радіофонічна Унія у Женеві дала статистичні дані про світову радіофонію. Ще в 1920 р. тільки у Німеччині Америки та Південній Європі іні палили станції. Шість літ пізніше було їх вже у всіх Америках, і в цілому світі.

В перші роковини смерті бл. п. Д-ра Михайла Коцю би відбудеться в першій С. С. Василіонк при вул. Зибілевича, в п'ятницю, дня 2. XII. в годині 7.30 рано ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ на яке всіх своїх і знайомих запрошує Дружина.

му світі — 995. Даві в 1930 р. вилізують, що в першому місці щодо назавичих станцій є постійно Америка зі своїми 750 станціями. На другому місці стоїть Європа з 238 станціями, далі Азія з 26 і Африка з 10 станціями. Крім цього на архіпелагах островів працює 81 станція. Найсильніші статистичні дані з 1931 р. вилізують, що у всіх частинах світа є 34.500.000 радіових апаратів, що є власністю абонентів. Практика вилізала, що на кожній оприймальному апараті треба числити чотирьох слухачів. Таким чином, радіофонія зеднала досі 135 мільйонів слухачів. Польща має сьогодні 300 тисяч парестрованих радіослухачів. Нижче цієї цифри стоїть станція Італійська, бельгійська, шведська та норвезька. На чолі європейської радіофонії йде Великобританія з 4.526.152 радіослухачами, потім Німеччина з 4.150.000. Це два найбільші радіої осередки в Європі.

— Купальні костюми в Німеччині. У Берліні вийшов декрет дирекції поліції про те, як повинні ангандати купальні костюми, щоб не порушували прилюдної моралі. Цей декрет найшов найчужаїтійших противників не серед аматорів купелів, а фабрикантів трикотового промислу. Показується, що купальні, які є у продажі, не покриваються із поняттям декрета. Представники трикотів авернулись до м-ства внутр. справ, щоб воно декрет відповідно змінило. Пруський міністр пішов на компроміс тільки супроти мушин: їм вільно буде купатись і грітись у коротеньких штаничках. Зате жіноцтво ні; воно може шонайбільше мати глибокі вирізи ззаду до пояса. Але фронт мусить бути закритий. Зате поліція не матиме права контролю по купальних і пляжах, чи костюми моральні. За це відповідатимуть самі директори купелів.

2-ГО ГРУДНЯ улантову ДРУГІЙ КУРС модерного, ручного трикотарства. Місячно 10 — зол. Інформації від 11-1 і 4-6. Приймаю на роботи трикотарські та батіки Міха Бачинська-Зелена, Тестинська 31. I. пов. 916 1-2

— Концерти Марії Соки у краю. В суботу 3. грудня відбудеться концерт Марії Соки у Тернополі, а 4. грудня в немілю у Дрогобичі. Це будуть перші виступи теперішньої примадонни львівської опери у краю в біжучому музичному сезоні. Іде вона туди на запрошення тамашних музичних кол, радих піанати визначну артистку. На обох концертах акомпанюватиме Антій Рудницький.

— Особисті вісти. Як довідуємося в суботу дня 3. грудня відбудеться в університеті Яна Казимира у Львові промоція п. Віри Якевич на доктора прав. Пання Віра Якевич є першою українською, яка осягнула ступень доктора на правничім факультеті.

— На виплату оплати для бідного учня зложил: Паші Гоцька, Колодизні 10 зол., двоєх урядовців „Нар. Торговлі“ у Львові 2 зол., Онуфр. Курдидик, Калущ 1 зол., Ст. Савула, Ліско 2.50 зол., В. Каніпр, Перемишляни 2.50 зол., інж. О. Пежницький 5 зол., М. Матчик 2 зол., І. Л. 2 зол., д-р С. С. 1 зол. і два аноніми по 1 зол.

АКТОР ШПІОН.

ГЕЛЬСІНГФОРС, 29. 11. ПАТ. У Виборгу арештували тамашнього актора Вільго Самса під закидом шпіонажі у користь СРСР. Самс був на службі ДПУ і старався роздобути від старшин тайні плани та військові розпорядки.

Дописи.

СОКАЛЬ.

Наше ремісничтво організується. Вже від деяка задалася відчувати в Сокалі недоволу ремісничої організації. Більшість українських ремісників не належала до ніякого товариства, а як і належала, то до ріжного розу „Гілка“, „стільцув“ і „декуф“. Вже, що праща в 1929 р. робилося заходив над освітняним „Зорі“ і вписано статут до затвердження, але чи замало було доброї волі в ініціаторів, чи може наше ремісничтво не розуміло ще тоді ваги своєї станової організації, досить, що на тім тоді й скінчилося. І повоно цієї осені заложили місцеві студентів повновладні заходи над організуванням нашого ремісничтва. Дня 25 вересня сформували в цій справі ремісників на з'їзді, а вже 13 листопада відбулися з'їздові збори філії „Зорі“. Являлося на них понад 10 осіб. Збори відкрили збори з членами-основниками, п. Дмитр. Мисюка, єврейський малярство, котий у кооперативі

словах представив заходи над заснуванням Т-ва і позитив запрошеного на Збори голову Матеріального Т-ва „Зоря“ у Львові п. Сидорак. Предсідником Зборів вибрано д-ра Чайковського, секретарем студ. Небожука Воло. Після того п. Сидорак виступив дуже рішучий та гарний реферат, в котрім розповів історію ремісничої організації в Галичині, оповідаючи, як то початково організації були осередками буян братства при церквах, як вони відтак підпадають і ремісництво лишається без ніякої організації. Шойно рік 1884 записався золотими буквами в історії організації українського ремісництва. В тім році засновано Т-во „Зоря“ у Львові. За Львовом пішли інші міста, а цього року прийшла черга й на Сокаль. Промовць у теплих словах зложив привіт сокальській філії від львівського ремісництва і побажав їй якнайкращих успіхів на будуче. Щирі слова п. Сидорак зробили дуже гарне враження на слухачів і вони винагородили його рясними оплесками. Найкращим доказом, яке враження зробила промова п. Сидорак, було те, що негайно вписалося у члени понад 80 осіб. Відтак приступлено до вибору виділу, до котрого увійшли: Долгун Микола (столяр), голова; Федунювич Стефан (коваль), заст. голова; Ріпечка Володимира, секретар; Семен Сєнів (купец), скарбник; Теодор Садовський (механік), господар; Іван Борис (муляр), бібліотекар; Іван Кохалевич (муляр); заступники: Север. Хомидький і Дмитро Андрушак. Збори закінчено відспіванням нац. гимну. Збори українського ремісництва в Сокалі, що мали дуже рішучий і поважний характер, свідчили про велику культурну цінність, тим більше, що в них взяло участь багато жінок, а навіть жінка увійшла до виділу, чого, як зазначив п. Сидорак, в інших ремісничих товариствах ще не було.

КОВЕЛЬ.

Праця драм. гуртка „Союзу Українок“, Дня 20. ц. м. заходами драматичного гуртка при „Союзу Українок“ у Ковелі виставлено „Сто тисяч“ Тобілевича. Відіграли цю річ назавдал неале, при повній залі. Песа мала й матеріальний успіх. При цій нагоді не можемо стриматися від деяких зауважень під розвагу управі гуртка. Дивув

нас вибір пєс, бо за останній час вже вдруге частує гурток громадянство такими творами, як „Батраки“ та „Сто тисяч“. Через це можна подумати, що наша театральна література така вбога, що не має нічого новішого, кращого для виставлення на міській сцені, як ці дві всім відомі пєси.

Присутній.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Д-р Ярослав Пастернак: **КОРОТКА АРХЕОЛОГІЯ ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.** (Вибірка з „Богословії“, т. 10, кн. 3). Видання „Богословії“ ч. 11—12. Львів, 1932. Стор. 96. Форм. 8°. У книжці багато ілюстрацій на спеціальному папері.

Станіслав Лось: **МІЖНАРОДНЕ ПОЛОЖЕННЯ ПОЛЬЩІ ТА ГАЛИЦЬКІ УКРАЇНЦІ.** Накладом автора. Львів, 1932. Стор. 72. Форм. 8°.

Проф. Д. Дорошенко: **НАРИС ІСТОРІЇ УКРАЇНИ** Том I (До половини XVII століття). Варшава, 1932. Друковано в Жовтві. Праці Українського Наукового Інституту в Варшаві, том IX (серія підручників). Стор. 232. Форм. 4°.

С. Юнацький: **ЛЮБИМЕНЕ.** Збірник віршів до англії в пам'ятник Рогатині, В-во „Сім'ї Дзвіночки“. Стор. 190. Форм. 24°.

О. Слободич: **ЯК ГАСЛИ ВОГНІ.** Нарис історії української революції в рр. 1917—1920. V. частина. Доба диктатур. Видавництво „Самоосвіта“. Яворів — листопад 1932. Стор. 48. Форм. 16°.

Листування Редакції.

Вп. Дописувачеві з Городенки: Допис про „діяльність“ філії „Сільського Господаря“ передали ми до централі того Т-ва.

Вп. Дописувачеві в Надвірній: Присланого нам допису не можемо передати до „Свободи“ чи до іншого органу з чисто технічних причин.

Вп. Дописувачам з Бучача й Перемишляни: Не містимо, бо не находимо Вас у списі передплатників „Діла“.

Вп. Дописувачеві зі Станіславова: Думаємо, що національних назв: Україна, український не слід нам скорочувати, бо цього не роблять і інші народи зі своїми назв. назвами. Тільки в таких виданнях, де ті назви приходять сотні разів, прим. в енциклопедії, можна їх скорочувати.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар в приватних оборотах зол. 8.91.

ЗБІЖЕ.

Львоко Півдочиська: Пшениця двірська 25.25—25.75, пшениця двірська 23.25—23.75, Пшениця збірна 21.50—22.00, Жито збірна 13.50—13.75, Ячмінь на мліво 10.75—11.25, Овес двірський 14.00—14.50, Овес двірський замочий 12.75—13.25, Овес збірний 11.75—12.25, Фасоль біла 11.75—12.25, Горох поляв. 14.00—18.00, Бобів 12.50—13.50, Вика чорна 11.00—12.00, Вика сіра 9.50—10.50, Гречка на мліво 11.25—11.75, Льон 38.00—40.00, Сіма 26.00—27.00, Ріпак озимий 42.00—46.00, Крупи греч. 25.00—27.00, Конюшина червона звич. 100.00—105.00, Конюшина без ханлики 115.00—120.00, Конюшина на насінні без ханлики 125.00—130.00, Мак синій 102.00—103.00. Львоко Львів: Пшениця двірська 27.25—27.75, Пшениця двірська 25.25—25.75, Пшениця збірна 23.00—24.00, Овес двірський 15.00—16.50, Овес двірський замочий 14.75—15.25, Овес збірний 13.75—14.25, Мука пшени. люкс. 50.00—51.00, Мука житня 65 проц. 28.00—28.50, Крупи ячм. 23.00—24.00, Пенцак ч. 10 23.00—24.00.

Інші курси незмінні.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам для 29. XI. 1932 за масло експортне та десерове прима 3.00 зол., за літру молока 17—19 сот., літру сметани 0.90 зол., копу нест 7.00 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.
Середа, 30. XI. год. 7.30 веч. „Орфей у пеклі“ (оп. Оффенбаха).
Четвер, 1. XII. год. 7.30 веч. „Поворот Одисея“ (Абон. 4).
П'ятниця, 2. XII. год. 7.30 веч. Опера.
Субота, 3. XII. год. 7.30 веч. „Поворот Одисея“ (Абон. 4).
Неділя, 4. XII. год. 3.30 веч. Цини змичені „Марія“ (Абон. 2).
Неділя, 4. XII. год. 7.30 веч. „Поворот Одисея“ (Абон. 4).
Театр Річноводностей.
Середа, 30. XI. год. 7.30 веч. „Шлаунок перед зеркалом“ (продано).
Четвер, 1. XII. год. 7.30 веч. Рецитативний вечір Гросбарда.
П'ятниця, 2. XII. год. 7.30 веч. „Бездомний дитини“ (Абон. 1. Цини найнижчі).
Субота, 3. XII. год. 7.30 веч. „Шлаунок перед зеркалом“ (Абон. 3).
Неділя, 4. XII. год. 3.30 попол. „Олімпіа“ (Абон. 2. Цини змичені).
Неділя, 4. XII. год. 7.30 веч. „Шлаунок перед зеркалом“ (Абон. 3).

Кіна.

АДРІЯ: „3000 метрів мурованої веселости“.
АПОЛЬО: „Скнчені пісні“ (Ліа Гайда).
АТЛАНТИК: „Пісня ночі“.
КАСІНО: „Жінки без бузучини“.
КОЛЬБОСЕЙ: „Терни долі“, ревія „Ю-Ю“.
КОПЕРНИК: „Кіноманія“ (Гарольд Льола).
МАРУСЕНЬКА: „Кіноманія“ (Гарольд Льола).
МІРАЖ: „Шлях до раю“ (Ліа Гарвей).
ОАЗА: „Таємні острови“ та ревія.
ПАЛІАС: „Атлантида“ (Бріг. Гельм).
ПАН: „Шеврера Євсавета“.
ПАСАЖ: „Пісня ночі“ (Люціанно Альберті).
ПРОМІНЬ: „Чотирьох із легію“.
СТИЛЕВЕ: „Білі тіні“.
УТІХА: „Боротьба за честь“ (Кіа Чіа лард).
ХІМЕРА: „Кіа Бубуль“ і комедія

Закордонне радіо.

Середа, 30. листопада 1932.
Кенігсберг (217.1) 21.40 Хор. Барі (269.4) 20.30 Селісти, Братислава (278.8) 12.30 Пісні, Кюдсен, Штрасбург (345.2) 21.30 Концерт, Штутгарт (360.6) 20.00 „Дер Танфєре Золдот“ оп. Штрасва, Гельсінфорс (365.1) 18.40 Аннен, спіл, Рим (441.2) 12.00, 17.30 Музика, 20.45 Вєтр італ. опери, Прага (455.6) 20.05 Концерт, Мінхєн (532.5) 20.00 Вес. вечір, Буалешт (550.5) 17.00 Орхєстра, 19.45 Вєтовєніа вечір, Харків (937.5) 10.00, 11.00, 14.50, 16.35, 19.00 Концерт

Четвер, 1. грудня 1932.

Львів (389.6) 16.00 Концерт, 20.30 Пісні Р. Штрасва, 21.10 „Король Нікольо“ пєса Вєдєкінда, Братислава (278.8) 12.30 Концерт, 15.30 Фортєллі, 19.20 Авансія, Копєнгєгєн (261.2) 20.00 „Мєса да рекєм“ Вєрдїа, Мінхєн (331.4) 20.30 „Фєлєра“ оп. Лїордана, Штутгарт (360.6) 21.00 Італ. нар. пісні, Букарєшт (394.2) 19.40 Опера, Білгород (430.4) 16.00 Нар. музика, Рим (441.2) 17.30 Концерт, 20.45 „Ля Вєлєя Рїсєтє“ оп. Лєо Фалє, Лїнгєнбєрг (472.4) 12.00, 13.00, 17.00, 20.00 Концерт Прага (455.6) 15.31 Фїналїдськї пісні, 21.00 Концерт, Вїдєнь (517.2) 11.30 Квєртєт, 15.30 Спіл, 20.45 Вєсєлїй нар. вечір, Харків (937.5) 10.00, 15.00, 19.00 Концерт, 18.15 Гумор, сатїра, 24.00 Нар. пісні.

Львівське радіо.

Середа, 30. листопада 1932.

11.40 Оглад прєси, 11.58 Час, 12.10, 15.25, 16.00, 17.00 Грамєфон, 18.20 Мєтєорєлєог. комунїкат, 15.15 Госпєдєр. комунїкат, 15.35 Длє дїтєй: „Сонїк пєні Івановї“, „Андрїїк“, 16.40 „Істєбіна й Вїсєла“ вїдєл, 17.25 Сїльва рєрум, 17.40 „Бєзрєбїтїя і прадїя жїнок“, 18.00 Танк. музика, 18.20 „Дєнь протїчєхотїнїчїх“ прємєва, 19.00 „Рєтїуїмо дїтїну“, 19.10 Вєсїчїна, 19.30 „Нєва лїтєратурє в нєвїй Пєльшї“, 19.45 Прєс. рад. дєнїк, 20.00 Мєлєрськє капєлє Лєслєя Кєлємїнарє, 20.55 Спорт, 21.00 Скрїпка, 22.10 На оцї, 22.25, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунїкатї.

Четвер, 1. грудня 1932.

11.40 Оглад прєси, 11.58 Час, 12.10, 15.50 Грамєфон, 12.30 Мєтєорєлєог. комунїкат, 12.35 Шк. концерт, 15.15 Госп. комунїкат, 15.25 Лїєвїй кутєк, 15.35 Прєдсєвїтєчїй тїждєнь, 16.00 Обїд прї прадї, 16.25 Лєкція фр. мови, 16.40 Прїрїст нєлєсєнїя в рр. крїзї, 17.00 Грамєфон, Зїмєвї колєонї, 17.40 Актїуєлїй вїдчїт, 18.00 Лєгкє музика, Тєатр. комунїкат, 19.00 Пїєстїкї вїстїкї, 19.15 Вєсїчїна, 19.30 Нєва лїтєратурє в нєвїй Пєльшї, 19.45 Прєс. рад. дєнїк, 20.00 Концерт югєслєв. музїкї, Спорт вїстїкї, Прєс. рад. дєнїк, 21.30 „Алєокєт і рєжї“, вїдєл, 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунїкатї.

Ширїть наш часєпїсї

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Вєлїкє вїчє в Пєрємїшлї, Захєлєм Пєлїтєвогє Нарєднєгє Комїтєту УНДЄ вїдбудєтьсє у пїтїнцїю 2 грудня 1932 р. в год. 11.30 вїзєдує вє сєлї „Нарєднєгє Дємє“ у Пєрємїшлї вєлїкє вїчє длє обгєтєворєнїя спрєв: полїтїкїчїх, гєспєдєрськїх, шкїлїногє пєдїєсїтїу та зєлїтє мєсє д-ра В. Зєлєкєвїчє. — Пєлїтєвїй Нарєднїй Комїтєт УНДЄ.

Подяка. Нєвмєлїма долє забрєла нам прєдчєснє у нєйкращїй силї вїку нєйдєрєжчєгє мєжє і бєтєкє Марїїна Іванїчїкєгє, почтєвогє контрєлєрє в Рїшєвї. Одинокєю потїхєю у нашєму тїжкєму горьє булє лєбєв і спєчуттє мїсцєвїх і з околїцї шїрїх прїятєлїх, що нї на хвїлїну нє покїдали нас в часї двєтїжнєвї тїжкєї нєдугї і тїм в пєршїй чєрї мусїмо дїкувєтї блєгорєднїм дрєгєм за тєчєннїм, що нєвїзєвїш з нємї прїєзїжє шє в Стрїжєвї, вїдтєк прєдєжєлї П. в Рїшєвї, п. радїкєм Кїшкєвїчєм і о. І. нєнєм Клєуфєсєм, що мєйжє нї на хвїлїну нє вїдхєдїлї вїд постєлї Пєкїйногє. Нємєншє подєкє обєм лїкарєм д-рєвї Ром. Гїнцєму і Павлєвї Бєдєнськєму за запєдєдєву лїкарськєу пємїч, а остєлїньєму шє й за особлївїшї зєлєвї дрєжнїє прїслєжї зжє до остєлїньєї хвїлїнї сєвєм зємєлєкєвї, тєкє сємє подєкє вєсїм укрєйцєм Рїшєвє, особлївє п. Тїхєнїчєм, д-рєвї Пушкєрєвї, Молєдовїчєм, Сєндурськєму і Клєвїнїчєм, тєкєж вєсїм полєкєм тєвєрїшєм слєжбєвїм пєкїйногє, особлївє Рїбєкєм, Стєсї Сєбїкїчїм, що нє тїлькї вїдїдуєлї хорєгє, алє й вїзєвїлї чїмєлє прїслєж. У часї похєрєну нєйдєлєшє вїдєкє о. радї. Камїньскєму за прєвїд похєрєонїй і о. Клєуфєсєвї за пєнєхїду, зворушєчє прєгарнє слєвє нєд-грєбїє, за учєстє у похєрєнєх хорєвї укрєйськєму з Зєлєсє, вєсїм укрєйцєм, що вїзїлї грємїєлєкєу учєстє, тєвєрїшєм Пєкїйногє, блєзлєсїєнїм зєлєвїм спєчуттє полєкїє Рїшєвє, дєпутєцї почтєвїє зї Стрїжєвє, що попросту кїтїамї і сєрдєчнїм слєвєм дєлї вїсєлїє сєвєгє шїрєгє вїднєшєнїє до Пєкїйногє і тїм, що прїслєлї пїсьмєнєм сєвї сєрдєчнїє слєвє — лєжємє у глєбїнї сєрїє, нєхєй Вєсїшїїї і Вєсєдєрїй Бєг запєлєтїть стєрїцєю. — Аннє з Карпїньскїх Іванїчїкє, подєрєкє, Іваннє Олєгє і Дєрїє Лєбємїрє, сїротї дїтї. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ФІРАНКИ зол. 8.50 колдри правд вєвєнє, брєкєтї, нєкїзїкї, нєбїлїєшїй вїбїр, нєйдєшєвїшє: Фрєйєлїх, Львїє, Сїкстєуськє 21. 361—?

ФОРМИ сукєнь нєймєднїшї — нєйпєвнїшї — зєлєжїчїї й нє зємєлєнїє. Фїрма Кєлєдєвськє, Акадємїчєна. 903 3—3

КОНЦІПЄНТ знєйдє зєнєтїтї жє спїлєчїк, колї пємєжє зрєдєкєвєнємє судїї позїчєкєю вїднєпїтї аєлєокєтськєу канцєлєрїє у Гєлїчїнї або нє Волїнї, Згєлєшєнїє С. Карпїк, Пєрємїшлї, Грєуєвєлєськє 79. 912 2—3

КІМНАТА дєжє тєплє, з комфєртєм до вїнєйєму, Пїськєвє 40, м. 1. 915 1—2

ГОРБІ ШКІЛЬНІ, тєчкї, портфєлї, гєлєнїє прєчєкє, нєзрєдєлє нєйдєшєвїшє Зєвєдєнїє Рїмєрськє-Гєлєнїєрїєнє Н. Вєрєрє, Сїкстєуськє 2. 370 з

ХТО ПРїЄЗДІТЬ до Львєвє, встєпєвї о-блєзєкєю нє кєвєу і тїстєчкє до цукорї Д. Стєпєкєвє, Мїхєлєй 7.

УМЄБЛЄВєНє, дєжє тєплє, фрєнтєвє кїмнєтє до вїнєйєму. Вул. Вїслєвськєгє ч. 31. 901 3—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ОСТОРОГА!

Тїлькї орїгїнєлєнє чєкєлєдє прєчєшєчє

Дрєстїн-Лєбєлєськїй дїлєє з дєбрїм вїслїдєм

лєгїднїй спєсїб прєчєшєнїє длє дїтєй і дєрєслїх.

Прєпарєт полєськїй.

Чєкєлєдєкє 15 сот.

За мїсєцє ПЄВІТЬСЄ ПОВНЄ ЗБІРКЄ ТВОРІВ
В. СТЕФАНІКА
в єлїм рєсїєнїїм тємї з дєрєвїртєкєм
В. КєСЄЯНЄ і М. БУТОВІЧЄ
Цїнє в пєрєдпєлєтї 20 мї.
Пїслє пєвїє цїнє будє знєчїє вїнє.
Пєрєдпєлє. або зєлєтєк прєсїлєтї до ЦЄНТРЄБЄНКЄ ЛЬВІВ Рїнок ч. 10 з дєвїсїєю: „Нє тєврї Стєфєнїкє“.

ПЄРЄГЛЄД і дєпєвнєннє рєдїєвїд-Бїрнїкїв — УСєлєктївнєннє лєм-Пємї нєвїх тїпїв — Елєктрє-Дї-Нємїчнїє Гєлєснїкїє мєдєлє 1932-33 Нєйновїшїє КОНСТРЄКЦІЄ АПєРАТІ СІТКєВІ ТА БєТєРїєНїє — НЄВІ МЄДЄЛЄ ФЄТЄГРєФІчнїх АПєРАТІВ — ПОСПІШНє ФЄТЄГРєФІчнє РЄБІТНЄ Фєтє-Рєдїє-Пєлєє, Львїє, пєлє Марїїськє ч. 2. 740 (Дїм Шпрєхєрє). 20—30